

ОКРЕСЛЕННЯ РОЛЬОВОГО СЕГМЕНТУ НАУКОВОЇ ПІДГОТОВКУ МАЙБУТНЬОГО ПРАВНИКА

Гузенко Олена Павлівна

*доцентка кафедри цивільного та господарського права
факультету № 2 Криворізького навчально-наукового інституту
Донецького юридичного інституту МВС України,
кандидатка економічних наук, доцентка*

Сучасність доводить актуальність проблеми підготовки майбутнього правника, котрий володіє інструментами науково – дослідної роботи. Обґрунтуванням такої позиції слугує, з одного боку, потреба суспільства в кваліфікованих правниках, з іншого боку, назріла нагальна потреба удосконалення змістовності окремих правових регуляторів, що можливо у разі підготовки молодого фахівця, котрий обрав фах юриста та опанував новітні інструментарії впливу на даний процес.

Як показують дослідження зазначена проблема не є новою та протягом тривалого часу залишається в атмосфері наукової дискусії. Більшість науковців вважають, що сучасний правник має опанувати існуючі новації, котрі пропонуються як вітчизняними, так і зарубіжними фахівцями. До складу науковців, котрі у своїх дослідженнях торкалися проблем підготовки майбутніх правників доцільно віднести В. Й. Бочелюк [1], Д.О.Александров, В.Г. Андросюк, Л.І. Казміренко та ін. [2], Г. В.Мухіна [3] та інші. У своїх дослідженнях науковці під різним кутом зору визначають проблематичні аспекти в питаннях підготовки майбутніх правників. Проте, слід зазначити, що доволі обмежено у їх працях окреслено рольовий аспект наукової діяльності в освітньому процесі взагалі.

Зокрема, рольове значення наукової складової в підготовці майбутнього правника вже закладено в меті юридичної освіти. Доволі змістовно мету юридичної освіти розкриває у своїй праці В.С.Рижиков [4]. Науковець вважає, що мета юридичної освіти полягає в підготовці «... фахівця-правознавця, який опанував теоретичні знання в галузі права та методологію їх застосування в умовах розвитку регульованих ринкових відносин і побудови незалежної демократичної держави, а також здатний поєднати досвід минулого із сьогоденням та передбачити наслідки своїх дій і ставлень до інших людей, з'ясувати причинний зв'язок спостережуваних ним явищ, самореалізуватися в складних життєвих ситуаціях суспільства». З огляду на зазначене можна зробити ряд висновків:

по – перше, без отримання навичок наукових досліджень, майбутній правник аналізувати та розкривати методологію застосування положень законодавчих актів на достатньому рівні не в змозі опанувати;

по – друге, напрацювання здатності у майбутнього правника поєднувати досвід минулого із сьогоденням та передбачити наслідки своїх дій без наукової підготовки практично не можливо. Саме на цій стадії чітко простежується вплив наукових способів і прийомів на проведення обробки законодавчої інформації з формулюванням у подальшому власної позиції;

по – третє, напрацювання у майбутнього правника вміння з'ясовувати причинний зв'язок спостережуваних ним явищ в юридичній практиці не можливо без опанування загальних та специфічних наукових методів, які сприяють проведенню досліджень.

Ми вважаємо розкриваючи питання рольового значення наукової складової у підготовки майбутнього правника доцільно звернутися до поняття «здібності», яке в певній мірі сприяє опануванню методології досліджень різних подій в юридичній практиці. Як вважає Г. В. Мухіна [3] здібності представляють собою індивідуально стійкі психічні властивості людини, що визначають її успіхи в різних видах діяльності. При цьому науковець також підкреслює рольове значення здібностей у різноманітні індивідуальних особливостей особистості майбутнього правника.

Крім того, Г. В. Мухіна [3] звертає увагу на той факт, що саме здібності виступають однією з важливих внутрішніх умов успішного оволодіння певною спеціальністю й постійного вдосконалення. Вони не зводяться до знань та навичок, а є стійкими особливостями психічної діяльності, що відповідають вимогам певної професії. Її позиція полягає в тому, що «...наявність здібностей до професії юриста, обов'язкова передумова високого професіоналізму, інтересу до роботи, почуття задоволеності, життєвого самовизначення, благополуччя».

Отже, здібності майбутнього правника мають визначальну основу при досягненні результативності в наукових дослідженнях. Разом з тим, стає зрозумілим той факт, що успішність підготовки майбутнього правника у сучасних умовах має відбуватися з врахуванням існуючих наукових способів і прийомів, здатних розвивати існуючі здібності. Крім того, до складу загальних здібностей майбутнього правника включають добре розвинений інтелект, пізнавальна допитливість, кмітливість, спритність; мовні здібності, уміння логічно й точно виражати свої думки. саме такі здібності виступають однією з основних.

Ми вважаємо саме такі здібності сприяють включенню до підготовки майбутнього правника наукових методів пізнання проблемних ситуацій, які

виникають в юридичній практиці. Про необхідність включення наукової складової до процесів підготовки майбутніх правників наголошує у своїх дослідженнях І.В.Царьова. Науковець звертає увагу на те, що «...основою вищої освіти мають стати університети з потужним науково – педагогічним потенціалом, розвиненою й нерозривно пов'язаною з навчальним процесом науковою діяльністю, високим коефіцієнтом використання всіх сучасних здобутків науки, техніки, інформаційних технологій» [5].

В свою чергу А.Б. Рибачук до складу напрямків покращення підготовки майбутніх правників включає:

- забезпечення умов для розвитку особи і творчих здібностей студентів, індивідуалізації форм, методів і систем навчання, зокрема на основі варіативних освітніх програм з метою подолання відриву одержуваних знань від реальної юридичної практики;

- вдосконалення науково-дослідної діяльності у вищих навчальних закладах на основі розвитку наукових шкіл по пріоритетних напрямках юридичної науки, оперативне використання її результатів в юридичній освіті [6].

В свою чергу В. Ясінський [7] звертає увагу на той факт, що підготовка фахівців юридичного профілю має здійснюватися як у контексті безпосередньої підготовки майбутніх юристів, так і через систему адаптування навичок наукової роботи. При цьому наукова робота має бути покладена в основу дослідження різних правових проблем, які виникають в різних сферах права. Враховуючи вищевикладене можна зробити ряд висновків.

Ми вважаємо, що підготовка майбутніх правників повинна мати поетапне впровадження наукової складовою. Враховуючи той факт, що важливим елементом здобуття юридичної освіти є вивчення таких основних юридичних дисциплін: теорія держави і права, історія держави і права зарубіжних країн, історія держави і права України, конституційне, адміністративне, кримінальне, цивільне, сімейне, трудове, екологічне, аграрне, фінансове, банківське, податкове, міжнародне право доцільно сформулювати пакет напрямків наукового дослідження, що сприятиме поетапному вивченню всіх проблематичних аспектів.

При цьому залучення здобувачів вищої освіти до наукових досліджень повинно мати поетапне ознайомлення з правилами порядку оформлення результатів дослідження від повідомлення на семінарському (практичному) занятті, реферату (доповіді) з послідовним адаптуванням навичок формування тез (доповіді) з метою участі у конференціях різного рівня до статті у науковому фаховому виданні. Такий підхід на нашу думку забезпечить поетапне опанування правил проведення та оформлення результатів наукових досліджень майбутніми правниками.

Враховуючи вищевикладене можна зробити ряд висновків. Доволі помітну роль в підготовці майбутніх правників належить науковій складовій, котра забезпечує формування професійності, креативності та творчого підходу при вирішенні правових питань, які на даний час турбують суспільство. Володіння науковим інструментом надасть можливість майбутнім правовикам постійно підвищувати професійний рівень та опрацьовувати законодавчі акти з позиції наукових способів і прийомів, а як наслідок приймати більш виважені рішення.

Список використаної літератури

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія : навчальний посібник для ВНЗ К.: ЦУЛ, 2010. 336 с.
2. Юридична психологія: підручник / за заг. ред. Л. І. Казміренко, Є. М. Моїсєвої. К. : КНТ, 2007. 360 с.
3. Мухіна Г. В. Юридична психологія : навч. - метод. посіб. / за заг. ред. В. М. Бесчастного. К.: ВД «Дакор», 2019. 236 с.
4. Рижиков В.С. Зміст та складові професійної підготовки майбутніх юристів відповідно професіограми. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія :Педагогічні науки. 2011. № 2. С.18-26.
5. Царьова І.В. Новітні підходи до юридичної освіти: зарубіжний досвід. Інноваційні процеси у сучасному просторі юридичної освіти : реалії, тенденції, перспективи. Матеріали IV Всеукраїнської наукова-практичної конференції (м. Дніпро, 28 квітня 2017 р.). Дніпро: ДДУВС, 2017. С. 24-26.
6. Рибачук А.В. Сучасний стан і проблематика фахової підготовки майбутніх. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2011. № 28. С.441- 446
7. Ясінський В. Напрями підготовки фахівців юридичного профілю: педагогічний аспект. Педагогіка і психологія професійної освіти. 2016, № 3. С.80-91.